

Rolnummer 362
Arrest nr. 9/93 van 11 februari 1993

A R R E S T

In zake : het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 oktober 1991 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters F. Debaedts en D. André, en de rechters L. De Grève, L.P. Suetens, M. Melchior, P. Martens en Y. de Wasseige, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter F. Debaedts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *

I. *Onderwerp*

Bij verzoekschrift van 8 januari 1992, aan het Hof verzonden bij ter post aangetekende brief van dezelfde datum, vordert Karel Verbeeck, docent-verpleegkundige, Zwijndrechtstraat 47, 2070 Burcht, de gehele of gedeeltelijke vernietiging van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 23 oktober 1991 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

II. *Rechtspleging*

Bij beschikking van 9 januari 1992 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel van het Hof aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Er is kennisgegeven van het beroep conform artikel 76 van de organieke wet bij ter post aangetekende brieven van 21 januari 1992.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 25 januari 1992.

De Vlaamse Executieve heeft een memorie ingediend bij ter post aangetekende brief van 9 maart 1992.

Van die memorie is kennisgegeven conform artikel 89 van de organieke wet bij ter post aangetekende brief van 10 maart 1992.

De verzoeker heeft een memorie van antwoord ingediend bij ter post aangetekende brief van 18 maart 1992.

Bij beschikkingen van 18 juni 1992 en 8 december 1992 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 8 januari 1993 en 8 juli 1993.

Bij beschikking van 2 december 1992 heeft de voorzitter in functie de zetel aangevuld met rechter Y. de Wasseige, gelet op de toetreding tot het emeritaat van voorzitter J. Wathelet en diens vervanging door rechter D. André, die reeds lid was van de zetel.

Bij beschikking van 2 december 1992 heeft het Hof beslist dat de zaak in gereedheid is en de dag van de terechtzitting bepaald op 12 januari 1993.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en aan de raadsman van de Vlaamse Executieve bij ter post aangetekende brieven van 2 december 1992.

Op de terechtzitting van 12 januari 1993 :

- zijn verschenen :

. de verzoeker in persoon;

. Mr. Dujardin *loco* Mr. P. Devers, advocaten bij de balie te Gent, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;

- is de behandeling van de zaak uitgesteld op de terechtzitting van 21 januari 1993.

Bij beschikking van 14 januari 1993 heeft het Hof de behandeling van de zaak verdaagd naar de terechtzitting van 28 januari 1993.

Van die beschikking is aan de partijen en aan Mr. P. Devers kennisgegeven bij ter post aangetekende brieven van 15 januari 1993.

Op de terechtzitting van 28 januari 1993 :

- zijn verschenen :

. de verzoeker in persoon;

. Mr. H. Hul *loco* Mr. P. Devers, advocaten bij de balie te Gent, voor de Vlaamse Executieve;

- hebben de rechters-verslaggevers L.P. Suetens en P. Martens verslag uitgebracht;

- zijn voormelde verzoeker en advocaat gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de bestreden bepalingen*

De verzoeker vordert de gehele of gedeeltelijke vernietiging van het bestreden decreet. Uit de aangevoerde middelen blijkt dat concreet volgende bepalingen in het geding zijn :

« Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder : a) hogeschool : een instelling van hoger onderwijs van het lange type, zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs of een instelling voor hoger onderwijs van de derde graad en voor hoger kunstonderwijs ingericht krachtens de wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs, waarvan het onderwijs dat zij inrichten, krachtens dit decreet, gerangschikt wordt als hoger onderwijs van het lange type; »

« Art. 4, § 1. Hogescholen zijn, in het belang van de samenleving, terzelfder tijd werkzaam op het gebied van het onderwijs van academisch niveau, het projectmatig wetenschappelijk onderzoek in het kader van een samenwerking met de universiteiten of derden en de maatschappelijke dienstverlening.

Daarenboven maken de ontwikkeling en de beoefening van de kunsten deel uit van de opdracht van de hogescholen die opleidingen van academisch niveau organiseren in de studiegebieden muziek, beeldende kunst, dramatische kunst en audiovisuele kunst. »

« Art. 5. Het onderwijs dat wordt verstrekt door de hogescholen sluit aan bij het secundair onderwijs. Het is van academisch niveau en dus gestoeld op de wetenschappelijke kennis. In zijn geheel draagt het bij tot de

algemeen menselijke vorming en het is in het bijzonder gericht op de toepassing van de wetenschappen, het zelfstandig denken en het ontwikkelen van de creativiteit. »

« Art. 6. De inrichtende machten kunnen opleidingen van academisch niveau organiseren en de overeenkomstige graden van het hoger onderwijs van het lange type verlenen in de volgende studiegebieden :

1° vertaalkunde, waarvoor de graden van kandidaat-vertaler en licentiaat-vertaler of licentiaat-tolk verleend worden;

2° handelswetenschappen en bestuurswetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat in de handelswetenschappen, kandidaat in de bestuurswetenschappen en kandidaat-handelsingenieur, licentiaat in de handelswetenschappen, licentiaat in de bestuurswetenschappen en handelsingenieur verleend worden;

3° industriële wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat-industrieel ingenieur en industrieel ingenieur verleend worden;

4° architectuur, waarvoor de graden van kandidaat in de architectuur, architect en interieurarchitect verleend worden;

5° nautische wetenschappen, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat verleend worden;

6° produktontwikkeling, waarvoor de graden van kandidaat en licentiaat verleend worden;

7° muziek, waarvoor de graden van kandidaat en meester verleend worden;

8° beeldende kunst, waarvoor de graden van kandidaat en meester verleend worden;

9° dramatische kunst, waarvoor de graden van kandidaat en meester verleend worden.

10° audiovisuele kunst, waarvoor de graden van kandidaat en meester verleend worden. »

« Art. 9. De Vlaamse Executieve kan, na advies van de afdeling voor het hoger onderwijs van het lange type van de Vlaamse Onderwijsraad, de in artikel 8 bedoelde lijst aanvullen of wijzigen onder de volgende voorwaarden :

1° nieuwe opleidingen van academisch niveau of voortgezette opleidingen van academisch niveau moeten worden geklasseerd in of over de studiegebieden, vermeld in artikel 6 en mogen slechts leiden tot de aldaar vermelde graden en die vermeld in artikel 13;

2° nieuwe opleidingen van academisch niveau en voortgezette opleidingen van academisch niveau moeten voldoen aan de in artikel 16 en 17 bepaalde eisen inzake studieomvang en studieduur;

3° nieuwe opleidingen van academisch niveau, kwalificaties of voortgezette opleidingen van academisch niveau mogen geen overlapping inhouden van opleidingen die voorbehouden zijn aan het academisch onderwijs of aan het hoger onderwijs van het korte type;

4° een opleiding van academisch niveau kan slechts worden afgeschaft indien zij aan geen enkele hogeschool meer wordt georganiseerd. »

« Art. 13. De opleiding van academisch niveau kan worden gevolgd door een voortgezette opleiding van academisch niveau. Deze kan een aanvullende opleiding, een specialisatieopleiding of een lerarenopleiding omvatten.

Een aanvullende opleiding is een voortgezette opleiding van academisch niveau die gericht is op een aanvulling of verbreding van de opleiding van academisch niveau van de tweede cyclus. Een aanvullende opleiding kan bestaan uit opleidingsonderdelen die voorkomen in een opleiding van academisch niveau van de eerste of tweede cyclus. Een aanvullende opleiding wordt bekrachtigd met één van de graden van 'gediplomeerde in de aanvullende studie van ... '.

Een specialisatieopleiding is een voortgezette opleiding van academisch niveau gericht op de uitdieping van of op het bereiken van een hogere graad van deskundigheid in een studiegebied. Een specialisatieopleiding bestaat voor ten minste twee derde uit opleidingsonderdelen die niet voorkomen in een opleiding van academisch niveau van de eerste of tweede cyclus. Een specialisatieopleiding wordt bekrachtigd met één van de graden van 'gediplomeerde in de gespecialiseerde studies van ... '.

De hogescholen die de studiegebieden handelswetenschappen organiseren, kunnen voor deze studiegebieden een lerarenopleiding aanbieden. De lerarenopleiding wordt bekrachtigd met één van de graden van 'geaggregeerde van het onderwijs '.

Voor de inschrijving in een lerarenopleiding geldt als toelatingsvoorwaarde het bezit van een diploma van de eerste cyclus van een opleiding van academisch niveau. Voor de lerarenopleiding binnen het studiegebied

van de handelswetenschappen, geldt ook een academische graad van de eerste cyclus toegepaste economische wetenschappen als toelatingsvoorwaarde. Voor het behalen van de graad van 'geaggregeerde van het onderwijs' is het bezit van een diploma van de tweede cyclus van een opleiding van academisch niveau of de academische graad van licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen vereist.

Een afzonderlijk decreet zal de lerarenopleiding regelen. »

« Art. 47. Een artikel *15bis*, luidend als volgt, wordt in hetzelfde besluit ingevoegd : ' Art. *15bis*. Met ingang van 1 september 1970 impliceert de organisatie van de afdeling 'verpleging' van het paramedisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan voor de betrokken instellingen het recht om alle specialiteiten of opties te organiseren, die leiden tot het behalen van de diploma's van vroedvrouw, gegradueerde ziekenhuisverpleger of gegradueerde ziekenhuis verpleegster, gegradueerde psychiatrische verpleger of gegradueerde psychiatrische verpleegster, gegradueerde kinderverpleger of gegradueerde kinderverpleegster, gegradueerde sociale verpleger of gegradueerde sociale verpleegster.

Het voor het eerst organiseren van een hier bedoelde specialiteit of optie, is niet te beschouwen als een programmatie van een nieuwe afdeling. Deze organisatie is niet onderworpen aan een specifieke norm voor de organiseerbaarheid of de subsidieerbaarheid, voor zover de afdeling 'verpleging' zelf organiseerbaar of subsidieerbaar is. ' »

IV. *In rechte*

Over de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging

A.1.1. De verzoeker is docent-verpleegkundige in het paramedisch hoger onderwijs van het korte type.

De Vlaamse Executieve meent dat de verzoeker niet doet blijken van het rechtens vereiste belang bij het instellen van het beroep tot vernietiging, en dit om verschillende redenen.

Wat artikel 6 van het decreet betreft zou de verzoeker geen belang hebben omdat het decreet slechts de bevestiging is van een toestand die al bestond sinds de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs. Wat artikel 9, 3°, van het decreet betreft, zou hij geen belang hebben omdat die bepaling over opleidingen van academisch niveau handelt, waartoe het paramedisch hoger onderwijs niet behoort. Wat tenslotte artikel 13 betreft, meent de Executieve dat de verzoeker geen belang heeft omdat die regeling betrekking heeft op het hoger onderwijs van het lange type, terwijl de verzoeker tewerkgesteld is in het hoger onderwijs van het korte type.

A.1.2. De verzoeker meent dat hij er belang bij heeft dat zijn statutaire aanspraken als leerkracht in het paramedisch hoger onderwijs niet op onrechtvaardige wijze zouden worden miskend. Zijn grieven komen er hoofdzakelijk op neer dat zijns inziens in het bestreden decreet het paramedisch hoger onderwijs anders en nadeliger wordt behandeld dan andere, volgens hem vergelijkbare, vormen van hoger onderwijs.

In zijn memorie van antwoord voert de verzoeker tot staving van zijn belang nog aan dat hij een discriminatie op het vlak van het hoger onderwijs aanklaagt, dit is een discriminatie in de sector waarin hij tewerkgesteld is.

B.1.1. Artikel 107ter van de Grondwet bepaalt : « ... De zaak kan bij het Hof aanhangig worden gemaakt door iedere bij wet aangewezen overheid, door ieder die doet blijken van een belang of, prejudicieel, door ieder rechtscollege. »

Naar luid van artikel 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 kunnen de beroepen tot vernietiging worden ingesteld « door iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang ... ».

Van het vereiste belang doet blijken iedere persoon wiens situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.1.2. De verzoeker verwijt de bestreden bepalingen dat ze een gedeelte van het hoger onderwijs buiten de universiteit beschouwen als zijnde van « academisch niveau », maar in verscheidene opzichten geen rekening houden met het « graduaat sociale verpleging » binnen het paramedisch hoger onderwijs waarin hij is tewerkgesteld als docent-verpleegkundige. De verzoeker meent dat het paramedisch hoger onderwijs ten onrechte tot het hoger onderwijs van het korte type wordt gerekend en daardoor gediscrimineerd wordt ten aanzien van de hogescholen of de opleidingen van « academisch niveau » erkend door het decreet van 23 oktober 1991.

B.1.3. Uit de grieven zoals uiteengezet door de verzoeker blijkt dat hij als docent-verpleegkundige in het paramedisch hoger onderwijs door de bestreden decreetsbepalingen rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

De verzoeker doet derhalve blijken van het rechtens vereiste belang.

Over het eerste middel

A.2.1. In een eerste middel voert de verzoeker aan dat het decreet van 23 oktober 1991 een schending inhoudt van de artikelen 6, *6bis* en 17, § 4, van de Grondwet en van artikel 2 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs. Uit de uiteenzetting van het middel blijkt dat concreet de artikelen 2, a); 4, § 1; 5; 6 en 9 van het bestreden decreet zijn bedoeld.

De verzoeker meent dat die decreetsbepalingen de grondwettelijke beginselen inzake gelijkheid en niet-discriminatie schenden doordat aan de inrichtende machten de bevoegdheid wordt gegeven om opleidingen van academisch niveau te organiseren en de overeenkomstige graden van het hoger onderwijs van het lange type te verlenen in een aantal limitatief opgesomde studiegebieden, waartoe evenwel niet behoren het paramedisch hoger onderwijs en andere vormen van hoger onderwijs in de non-profit-sector. Die uitsluiting berust volgens de verzoeker op geen enkele redelijke grond.

De bestreden bepaling is volgens de verzoeker ook strijdig met de genoemde wet van 7 juli 1970 omdat uit die wet geen gelijkstelling van onderwijsinstellingen van het lange type met universitaire instellingen kan worden

afgeleid.

A.2.2. De Vlaamse Executieve merkt in de eerste plaats op dat het middel niet ontvankelijk is in zoverre het een schending aanvoert van artikel 2 van de wet van 7 juli 1970. Op grond van artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 kan het Hof slechts kennis nemen van het middel in zoverre het een schending aanvoert van de artikelen 6 en *6bis*, of 17 van de Grondwet.

A.2.3. De Vlaamse Executieve betoogt verder dat het middel feitelijke grondslag mist. De indeling van de afdeling verpleging uit het paramedisch hoger onderwijs in het hoger onderwijs van het korte type vloeit voort uit de bestreden bepaling, maar uit artikel 2 van de wet van 7 juli 1970. Volgens die bepaling moet een opleidingsvorm, om tot het hoger onderwijs van het lange type te behoren, ofwel uit twee cycli bestaan, ofwel dient een tweede cyclus onafhankelijk van de eerste te worden georganiseerd, hetgeen voor de afdeling waarin de verzoeker onderwijs verstrekt niet het geval is.

A.2.4. Wat de schending van de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet betreft, stelt de Executieve dat het decreet slechts het onderscheid tussen hoger onderwijs van het lange type, universitair onderwijs, enerzijds, en hoger onderwijs van het korte type, anderzijds, dat reeds vervat was in de wet van 7 juli 1970, overneemt en aanpast aan de terminologie van het decreet van 12 juli 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. Het door de verzoeker bekritiseerde onderscheid was reeds vervat in de wet van 7 juli 1970 en is objectief en redelijk.

A.2.5. In zijn memorie van antwoord herhaalt de verzoeker dat de bestreden bepalingen strijdig zijn met de artikelen 6, *6bis* en 17, § 4, van de Grondwet. De verzoeker betoogt ook dat de decreetgever geen motieven aanvoert voor de uitsluiting van opleidingen uit het sociaal, paramedisch en pedagogisch hoger onderwijs, wat het Arbitragehof belet die motieven te toetsen.

Het feit dat het bestreden decreet slechts een consolidatie zou zijn van een sinds 1970 bestaande toestand is, volgens de verzoeker, niet relevant. Het Arbitragehof is thans bevoegd om de ongrondwettige regels, die vroeger in een wet vervat waren - en waartegen geen rechtsbescherming bestond -, en die door de decreetgever zonder meer zijn overgenomen, te toetsen aan de artikelen 6, *6bis* en 17, § 4, van de Grondwet.

B.2.1. Op grond van artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 kan het Hof slechts kennis nemen van een middel waarin de schending wordt aangevoerd van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten of waarin de schending wordt aangevoerd van de artikelen 6, *6bis* en 17 van de Grondwet.

Het eerste middel is derhalve slechts ontvankelijk in zoverre het een schending aanvoert van de artikelen 6, *6bis* en 17, § 4, van de Grondwet en niet in zoverre het de schending aanvoert van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs.

B.2.2. Hoewel de verzoeker niet aangeeft welke decreetsbepalingen specifiek door het eerste middel worden beoogd, blijkt uit het verzoekschrift dat het gaat om de artikelen 2, a); 4, § 1; 5; 6 en 9, voor zover in die bepalingen het begrip «hogeschool» en meteen ook het toepassingsgebied van het decreet worden afgebakend.

B.2.3. Volgens de verzoeker worden door de bestreden bepalingen de grondwettelijke beginselen inzake gelijkheid en niet-discriminatie geschonden doordat ze tot gevolg hebben dat aan de inrichtende machten de bevoegdheid wordt gegeven om opleidingen van academisch niveau te organiseren en de overeenkomstige graden van het hoger onderwijs van het lange type te verlenen in een aantal limitatief opgesomde studiegebieden, waartoe het paramedisch hoger onderwijs en andere vormen van hoger onderwijs in de non-profit-sector niet behoren. Die uitsluiting berust volgens de verzoeker op geen enkele redelijke grond.

B.2.4. Het grondwettelijk voorschrift inzake onderwijs is, sinds de herziening van 15 juli 1988, neergelegd in artikel 17 van de Grondwet, behalve wat de respectieve bevoegdheden van de Staat en de Gemeenschappen betreft. Paragraaf 4 van die bepaling, die de gelijkheid inzake onderwijs waarborgt, luidt als volgt :

« § 4. Alle leerlingen of studenten, ouders, personeelsleden en onderwijsinstellingen zijn gelijk voor de wet of het decreet. De wet en het decreet houden rekening met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden ».

B.2.5. Als de wetgever of de decreetgever een aspect van het maatschappelijk leven regelt,

komt het hem toe te oordelen welke elementen determinerend zijn om bepaalde toestanden gelijk dan wel ongelijk te behandelen.

Artikel 107ter van de Grondwet verleent aan het Arbitragehof niet een beoordelings- en beslissingsbevoegdheid die vergelijkbaar is met die van de wetgever of de decreetgever. Het komt het Arbitragehof niet toe zijn beoordeling in de plaats te stellen van het oordeel van de bevoegde wetgever wat het gekozen differentiatie criterium betreft voor zover die keuze niet op een kennelijk verkeerde beoordeling berust. Het Hof kan een regeling slechts afkeuren voor zover een onderscheid wordt gemaakt waarvoor geen objectieve en redelijke verantwoording bestaat.

B.2.6. Het bestreden decreet past in het kader van een nieuwe regeling van het hoger onderwijs binnen de Vlaamse Gemeenschap, waarbij de decreetgever een onderscheid maakt tussen drie vormen van hoger onderwijs, zijnde het universitair onderwijs, het hoger onderwijs van het lange type en het hoger onderwijs van het korte type. De regeling voor de universiteiten is vervat in het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten, die voor het hoger onderwijs van het lange type in het bestreden decreet, en een regeling voor het hoger onderwijs van het korte type wordt in het vooruitzicht gesteld, alsook een herziening van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs (*Gedr. St.*, Vlaamse Raad, 1990-1991, nr. 548/3, p. 18).

B.2.7. Hoewel de decreetgever de eigenheid van de verschillende vormen van hoger onderwijs zeer duidelijk erkent (*Gedr. St.*, Vlaamse Raad, 1990-1991, nr. 548/1, p. 4), blijkt uit de bepalingen van het decreet en uit de voorbereiding ervan dat de decreetgever een verwantschap heeft gezien tussen de universiteiten en de « hogescholen » - zijnde de instellingen van hoger onderwijs van het lange type -, wat de decreetgever ertoe heeft gebracht de hogescholen te omschrijven als zijnde van « academisch niveau ».

B.2.8. Enerzijds ziet de decreetgever een inhoudelijke gelijkenis doordat aan de universiteiten en in voornoemde hogescholen een nauwe band bestaat tussen onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, zij het dat het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek voorbehouden is aan de universiteiten, terwijl de hogescholen zich toeleggen op toegepast wetenschappelijk onderzoek en experimenteel ontwikkelingswerk. De decreetgever stelt ook dat de hogescholen belangrijke bijdragen kunnen leveren in onderzoeksprojecten van de universiteiten en beklemtoont de noodzaak

van samenwerking tussen universiteiten en hogescholen op het vlak van het wetenschappelijk onderzoek (*Gedr. St.*, Vlaamse Raad, 1990-1991, nr. 548/1, pp. 5 e.v. en 10 e.v.; nr. 548/3, pp. 16-17, p. 26).

Anderzijds plaatst de decreetgever voornoemde hogescholen ook op een aantal formele punten gelijk met de universiteiten, onder meer op het vlak van de structuren (artikelen 10-11) en de studieduur, de toelatingsvoorwaarden tot de studie, de bekwaamheidsbewijzen voor het academisch personeel, de gelijke toegang tot de derde cyclus (*Gedr. St.*, Vlaamse Raad, 1990-1991, nr. 548/1, pp. 5, 13 en 16; nr. 548/3, p. 11).

B.2.9. Uitgaande van dat profiel van de « hogeschool » en de verwantschap met de universiteiten heeft de decreetgever geoordeeld dat thans enkel de in artikel 6 van het decreet genoemde studiegebieden in aanmerking komen om opleidingen van academisch niveau te organiseren.

De decreetgever heeft daarbij in de eerste plaats de bestaande toestand bevestigd; in artikel 6 worden die studiegebieden opgesomd die reeds als hoger onderwijs van het lange type werden georganiseerd overeenkomstig de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs (*Gedr. St.*, Vlaamse Raad, 1990-1991, nr. 548/1, pp. 2, 6 en 11; nr. 548/3, p. 18).

Verder werd ook het hoger kunstonderwijs in het hoger onderwijs van het lange type geïntegreerd. De decreetgever heeft niet uitgesloten dat bij de in het vooruitzicht gestelde herziening van de wet van 7 juli 1970 andere studiegebieden in artikel 6 kunnen worden opgenomen (*Gedr. St.*, Vlaamse Raad, 1990-1991, nr. 548/3, pp. 11, 16, 31, 50 en 51). De in artikel 49 opgerichte ambtelijke commissie moet dat probleem onderzoeken (*Gedr. St.*, Vlaamse Raad, 1990-91, nr. 548/3, p. 50).

B.2.10. Hoewel het « graduaat sociale verpleging » uit het paramedisch hoger onderwijs wat de studieduur betreft vergelijkbaar is met sommige opleidingen aan de universiteit en in de hogescholen, verschilt het wat de inhoud en de finaliteit van de studie betreft van die andere vormen van hoger onderwijs.

Het « graduaat sociale verpleging » is immers een vorm van hoger onderwijs die in hoofdzaak gericht is op een beroepsvorming die leidt naar concrete uitvoering waarbij de praktische beroepsvaardigheid en de onmiddellijke startbekwaamheid sterk worden beklemtoond. Dit blijkt duidelijk uit het belangrijke aandeel van de stages en de praktische oefeningen in de lestabellen. Bovendien is in die vorm van hoger onderwijs niet de band aanwezig tussen onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, wat voor de decreetgever een doorslaggevend criterium was voor de afbakening van de opdrachten van de universiteiten en de hogescholen.

Getoetst aan het onder B.2.8 geschetste profiel van de « hogescholen », vertoont het graduaat sociale verpleging voldoende verschilpunten opdat de decreetgever heeft kunnen oordelen, zonder het artikel 17, § 4, van de Grondwet te schenden, dat die vorming niet moest worden opgenomen in artikel 6 van het decreet.

Het eerste middel is niet gegrond.

Over het tweede middel

A.3.1. In een tweede middel voert de verzoeker de schending aan van de artikelen 6, *6bis* en 17, § 4, van de Grondwet, van artikel 10, § 7, b, van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs en van « de wetgeving op het verlenen van de academische graden, inzonderheid het gedeelte dat betrekking heeft op het afleveren van de graad 'geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs ' en 'geaggregeerde voor het hoger onderwijs ' ».

A.3.2. De verzoeker vordert de vernietiging van artikel 13 van het bestreden decreet, doordat die bepaling voor het hoger onderwijs van het lange type een lerarenopleiding creert van « geaggregeerde van het onderwijs », waarin niet is voorzien voor afgestudeerden van het hoger onderwijs van het korte type. Die opleiding zou bovendien onwettig zijn omdat de wetgeving op de academische graden slechts voorziet in een « aggregaat voor het hoger secundair onderwijs » en een « aggregaat voor het hoger onderwijs ». De verzoeker wijst er ook op dat artikel 10, § 7, b, van de wet van 7 juli 1970, dat in een « geëigend getuigschrift van pedagogische bekwaamheid » voorziet, tot op heden niet werd uitgevoerd.

A.3.3. De Vlaamse Executieve werpt in haar memorie op dat het middel slechts ontvankelijk is in zoverre het een schending aanvoert van de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet.

Verder betoogt de Executieve dat het middel feitelijke grondslag mist.

De Executieve wijst erop dat het bestreden artikel 13 *in fine* stelt dat de lerarenopleiding bij afzonderlijk decreet zal worden geregeld.

De decreetgever behoorde in het kader van het bestreden decreet dat betrekking heeft op het hoger onderwijs van het lange type, geen lerarenopleiding voor het hoger onderwijs van het korte type te organiseren. Dergelijke regeling hoort thuis in een ander decreet, dat de lerarenopleiding in alle onderwijsniveaus regelt of een specifieke regeling inhoudt voor het hoger onderwijs van het korte type.

Verder stelt de Executieve dat de bestreden bepaling zich beperkt tot het behoud van de bestaande lerarenopleiding binnen het hoger onderwijs van het lange type, met dien verstande dat enkel de titulatuur wordt aangepast aan de terminologie van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, wat de logica zelf is, vermits de hogescholen bedoeld in het bestreden decreet onderwijs van academisch niveau verstrekken.

A.3.4. De verzoeker herhaalt in zijn memorie van antwoord dat het bestreden artikel 13 een discriminatie inhoudt doordat het nalaat de lerarenopleiding van het hoger onderwijs van het korte type te organiseren. Het feit dat de bestreden bepaling een afzonderlijk decreet in het vooruitzicht stelt maakt de discriminatie niet ongedaan, nu geen concrete datum in het vooruitzicht is gesteld en een nieuw decreet hoe dan ook alleen voor de toekomst werkt.

De verzoeker herhaalt in dit verband ook dat de bepalingen uit de wet van 7 juli 1970 betreffende de lerarenopleiding in het hoger onderwijs van het korte type nooit werden uitgevoerd.

B.3.1. Om de redenen uiteengezet onder B.2.1 is ook het tweede middel slechts ontvankelijk in zoverre het een schending aanvoert van de artikelen 6, *6bis* en 17, § 4, van de Grondwet en niet in zoverre het een schending aanvoert van de wet van 7 juli

1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs en van «de wetgeving op het verlenen van academische graden».

B.3.2. De bestreden bepaling van artikel 13 regelt de wijze waarop een opleiding van academisch niveau kan worden gevolgd door een voortgezette opleiding van academisch niveau, waaronder een lerarenopleiding. Nu het bestreden decreet een regeling inhoudt voor het hoger onderwijs van het lange type is het logisch dat ook enkel de voortgezette opleidingen voor die vorm van hoger onderwijs worden geregeld. Een afzonderlijk decreet voor de lerarenopleiding in het algemeen wordt in artikel 13 expliciet in het vooruitzicht gesteld. De decreetgever heeft de grondwettelijke beginselen inzake gelijkheid en niet-discriminatie niet geschonden door enkel de lerarenopleiding voor het hoger onderwijs van het lange type in artikel 13 te regelen en niet de lerarenopleiding voor het hoger onderwijs van het korte type, nu deze vorm van hoger onderwijs niet het voorwerp uitmaakt van het bestreden decreet.

Het tweede middel is niet gegrond.

Over het derde middel

A.4.1. In het derde middel voert verzoeker aan dat de grondwettelijke beginselen inzake gelijkheid en niet-discriminatie zijn geschonden doordat bij het ministerieel besluit van 18 december 1987 en het besluit van de Vlaamse Executieve van 10 juli 1991 «de titel van 'docent-verpleegkundige' wordt toegekend aan het ambt van leerkracht verpleging in het paramedisch hoger onderwijs».

De verzoeker klaagt ook de gebrekkige bezoldigingsregeling aan die op hem van toepassing is krachtens artikel 2 van het koninklijk besluit van 27 juni 1974.

A.4.2. Volgens de Vlaamse Executieve is het middel niet ontvankelijk omdat de verzoeker niet aangeeft op welke decreetsbepaling het betrekking heeft, noch uiteenzet in welk opzicht de artikelen 6 en 7 van de Grondwet zouden zijn geschonden.

Wat de door de verzoeker aangeklaagde situatie betreft, stelt de Executieve dat die in elk geval ontstaan is vóór het bestreden decreet, zodat zij hierdoor niet kan zijn veroorzaakt.

A.4.3. In zijn memorie van antwoord stelt de verzoeker dat hij een discriminatie ziet in het feit dat artikel 17, § 3, van de wet van 7 juli 1970 verschillend is uitgevoerd voor het hoger onderwijs van het lange type en voor het hoger onderwijs van het korte type, en hij herhaalt dat hij krachtens de door hem aangeklaagde regelingen nooit rechtmatig zijn wedde kreeg uitbetaald.

B.4.1. Artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 bepaalt :

« Het Arbitragehof doet, bij wege van arrest, uitspraak op de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet of een in artikel 26*bis* van de Grondwet bedoelde regel wegens schending van :

1° de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten; of

2° de artikelen 6, 6*bis* en 17 van de Grondwet ».

B.4.2. De verzoeker voert aan dat de grondwettelijke principes inzake gelijkheid en niet-discriminatie worden geschonden door verscheidene uitvoeringsbesluiten die betrekking hebben op het paramedisch hoger onderwijs.

Het middel strekt niet tot de vernietiging van een wet, een decreet of een in artikel 26*bis* van de Grondwet bedoelde regel. Het Hof is niet bevoegd om het middel te onderzoeken.

Over het vierde middel

A.5.1. In het vierde middel betoogt de verzoeker dat artikel 47 van het bestreden decreet een schending inhoudt van de artikelen 6, 6*bis* en 17, § 4, van de Grondwet, doordat het de programmatie van de studie in de afdeling verpleging in het hoger onderwijs van het korte type regelt, terwijl het bestreden decreet slechts van toepassing kan zijn op de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en dus niet op het hoger onderwijs van het korte type.

A.5.2. De Vlaamse Executieve repliceert in haar memorie dat niet valt in te zien hoe, door een perfect legale handelwijze, de decreetgever een inbreuk zou plegen op de grondwettelijke beginselen inzake gelijkheid en niet-discriminatie en betoogt dat de verzoeker hieromtrent ook geen enkel bewijs levert.

De bestreden bepaling schept in hoofde van de inrichtende machten van de afdeling verpleging van het paramedisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan een bijkomend recht om diverse soorten specialiteiten of opties te organiseren en is dus geenszins van die aard dat zij de situatie van de verzoeker op welke wijze ook ongunstig zou kunnen beïnvloeden.

A.5.3. De verzoeker stelt in zijn memorie van antwoord dat artikel 47 van het bestreden decreet de programmatie van het verplegingsonderwijs regelt, terwijl dit niet behoort tot het hoger onderwijs van het lange type. Bedoeld artikel 47 bepaalt dat elke onderwijsinstelling die een financierbare afdeling graduaat verpleging bezit, al de specialiteiten ervan mag organiseren. « Dit kan geenszins als een bijkomend recht worden omschreven, omdat een dusdanig beperkt aantal studenten in een specialisatiecyclus (tweede cycli) het noodzaakt dergelijke specialisaties te organiseren in deze onderwijsinstellingen die daarvoor over de nodige gekwalificeerde docenten beschikken alsook over de nodige waardevolle stagefaciliteiten voor de studenten ». Gelet op het groot aantal scholen die thans het graduaat sociale verpleging organiseren stelt dit ernstige vragen naar de leefbaarheid van dergelijke afdelingen en naar een mogelijke boventaligheid van de docenten : het is op dat belang dat verzoeker dan ook zijn middel fundeert.

B.5.1. De middelen uiteengezet in het verzoekschrift voldoen aan de bepaling van artikel 6 van

de bijzondere wet van 6 januari 1989 wanneer zij vermelden of te verstaan geven welke de grondwettelijke of bevoegdheidsregels zijn die geschonden mochten zijn, welke de bepalingen zijn die deze regels mochten hebben geschonden en in welk opzicht diezelfde regels door de bedoelde bepalingen mochten zijn geschonden.

Die vereisten zijn ingegeven, enerzijds, door het feit dat het Hof vanaf het indienen van het verzoekschrift in staat moet zijn om de juiste draagwijdte van het beroep tot vernietiging te bepalen, en, anderzijds, door het feit dat de andere partijen in het geding in de mogelijkheid moeten zijn om op de argumentatie van de verzoekers te repliceren, waartoe een duidelijke en ondubbelzinnige uiteenzetting van de middelen onontbeerlijk is.

B.5.2. Specifiek wat de artikelen 6, *6bis* en 17, § 4, van de Grondwet betreft, is vereist dat de verzoeker aangeeft in welk opzicht de bestreden bepalingen een ongelijke behandeling invoeren waarvoor geen objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaat.

Ten deze blijkt uit de uiteenzetting van de verzoeker niet in welk opzicht artikel 47 van het decreet van 23 oktober 1991 dergelijke ongelijke behandeling zou instellen, noch ten aanzien van wie een ongerechtvaardigd onderscheid zou kunnen bestaan.

Het vierde middel is niet ontvankelijk.

Om die redenen,

Het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 11 februari 1993 door voormelde zetel waarin rechter L.P. Suetens, wettig verhinderd, voor onderhavige uitspraak vervangen is door rechter H. Boel.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

F. Debaedts